

NOVI ČAS

„Novi čas“

List stare

zhaja vsak petek ob 12, uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6, drugo dvorišče.

za celo leto 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 5.

V Gorici, 3. februarja 1911.

Leto II.

Poučni tečaj.

Hvala Bogu! Poučni tečaj 30., 31. jan. in 1. februarja se je izvršil in udeleženci so se vrnili na svoje domove. Ni bil ta tečaj obiskan tako sijajno ko prvi tečaj pred 3 leti; a zbral je cvet naših fantov in mož, posebno iz onih krajev, kamor do zadnjega časa naše gibanje ni moglo prodreti. S Kobariškega sta prišla dva navdušena Krnca, nekaj jih je bilo od Sv. Lucije, Anhovega in Vipavskega ter iz Brd. Po veliki večini pa so na tečaju bili navzoči Kraševci. In to je, kar nas najbolj veseli. Bili so Komenci (8 po številu), Velikodolci, Pliskovčani, Gabrovčani, Nabrežinci, Devinci, Temničani, Vojsčičani in drugi. Prišlo je tudi par Tržačanov in Istranov.

Prvi dan je govoril dr. Krek. Imel je tri predavanja. Najprvo je govoril o izobrazbi in vzgoji. Povedal je med drugim te le misli:

Pri naši vzgoji je mnogo napak, katerih je kriva pred vsem šola. V šoli se otrok računstva prične učiti tam, kjer bi se pouk moral že nehati. Tako je tudi v srednjih šolah. Ker je naše izobraženstvo tako vzgojeno, iz tega tudi sledi, da naše ljudstvo takih ljudi ne more umeti. Vzгляд! Pojm, ki ga naši izobraženci, največkrat rabijo, je narodnost. Po mnenju naših izobražencev delo za narodnost obstoji le v tem, da dobimo po uradih slovenske uradnike. To pa nemore roditi v ljudstvu smisla za narodnost. Kanclija je za kmeta kanclija. Naj plačuje davke slovenskemu ali nemškemu uradniku, za kmeta je to enako hudo. Sploh pa je za naše ljudstvo največje gorje liberalni uradnik in liberalni učitelj, četudi Slovenec. Naše načelo je: Delo za narod je delo za ljudsko izobrazbo. Treba je dvigniti izobrazbo srca t. j. pošteno življenje. Liberalno izobraženstvo se je v tem ločilo od ljudstva. Delo za narod je delo, ki ga opravlja v potu svojega obraza delavec, kmet, obrtnik. Nato je razpravljaj o umski in gospodarski izobrazbi.

Drugo predavanje je imel dr. Krek o avstro-ogrski banki in njenem pomenu za kmeta ter o vplivu zunanje politike na ceno denarja. — Popoldne je predaval o

kapitalizmu, ki izsesava ljudstvo ter ljudstvo tudi нравno kvari.

V torek dopoldne je bil na vrsti predmet: boj pijančevanju in delo za treznost. Govoril je vodja treznostnega gibanja v Ljubljani, g. Janez Kalan, ki je imel že prejšnji večer predavanje o istem predmetu tudi v centralnem semenišču in v kršč. socialni zvezi. Predavanje, katerega so se morda poslušavci nekoliko bali, preden se je pričelo, je izpadlo tako, da so se na koncu vsi globoko oddahnili, ves strah je izginil in marsikdo si je mislil: no, če je tako, potem pa abstinenca in abstinente niso tako hudi, kakor smo mislili! Predavatelj je svoj govor sempatje nekoliko osolil in obenem pojašnjeval svoje razlaganje s slikami, ki so jih navzoči z zanimanjem gledali, tako da so radi vstrajali pri dokaj dolgem predavanju do konca. Udeležniki, dasi doma večinoma iz vinorodnih krajev, so se prepričali, da je boj proti nezmernosti med Slovenci res nujna in kričeča verska, narodna in gospodarska zahteva. Upamo, da se je s tem dnevom storil začetek intenzivnejšemu treznostnemu gibanju na Goriškem. Morda prinesemo prihodnjič nekaj več o tem predavanju.

Govorili so še drugi govorniki, kakor je bilo naznanjeno v sporedu.

Sijajno se je v torek zvečer izvršil komerz, ki ga je vodil dr. Breclj. Izborno je pel pevski zbor pod vodstvom č. g. Kokošarja. Nastopali so razni govorniki, med njimi č. g. župnik Kalan. Zabava je bila vesela in neprisljena.

Na predsednikov predlog se je med velikim navdušenjem sklenilo izraziti udanost Nj. ekscelenci prevzv. knezonadškofu dr. Sedeju ter novoimenovanemu tržaškofu prem. Mons. dr. A. Karlinu.

Udeležencem tečaja kličemo: Kar ste dobrega slišali in se naučili, ne pozabite, ampak se skušajte še izpopolniti! Bog daj srečo!

Winkler o goriškem kmetu l. 1863.

Dne 3. marca 1863 je v našem deželnem zboru izpregovoril slovenski poslanec Winkler

eden najznamenitejših govorov o naših kmetijskih razmerah, ko je namreč zagovarjal svoj, že opisani predlog, kako naj se uredi razdelitev občinskega sveta. Oglejmo si danes njegove splošne opazke, ki so večinoma veljavne še dandanes. Omenjamo naj, da je zapisnik deželnega zbora iz tistega leta še samo laški. Slovenci smo bili takrat še tako brez pomena, da naša beseda ni imela pravice in veljave v naši deželni zbornici. Winklerjev govor obsega te-le misli:

Na Goriškem je poljedelstvo silno zaostalo. Gorski del je strašno zanemarjen. Kras, ki obsega poleg sežanskega in komenskega okraja tudi del tržiškega in se razteza na Kranjsko in v Istro, je prava libijska puščava, samo s tem razločkom, da prebivajo v ti puščavi evropski ljudje, ki bi morali biti deležni sadov splošne omike. Ena tretjina gorskega sveta je neobdelana; velik del je popolnoma neproduktiven.

Po ogromnih zemljiščih se na slabih pašnikih komaj preživi mršava, slaba živina. Morellijev kataster ima iz nedavnega časa znamenitih mnogo gojzdov, kjer je zdaj sama skala sempatja pokrita z neporabnim grmovjem.

Ta svet je skoraj brez izjeme skupen, občinski. Vsak upravičenec išče na njem le svojih koristi; za zboljšanje se ne briga, na pašnikih in planinah ne odstranja kamenja, ki ga vsaka zima nanaša, ne trebi grmovja in sleči, ne skrbi ne za gnojenje, ne za potrebno namakanje. Gojzd rabi, kakor mu je najbolj priložno; izsekava najboljše in najbližje drevesa ne meneč se, kaj bo iz tega. Mnogo gojzdov je vsled tega uničenih; saj marsikje iztrebljajo malomarneži les s koreninami vred. Da nam manjka lesa (Pomni: l. 1863), nam kaže jasno cena drv. Morellijev kataster nam priča, da je pred nekaj leti seženj drv stal po 1 gld., zdaj stane po 10—25 gold.

Ker so se uničili gojzdi, zato je tem več suše in s tem tem manj rodovitnih letin; obenem pa v neizmerno škodo kmetov in vseh drugih prebivalcev naše dežele vedno več vetrov in vedno močnejša burja. Voda ima tudi hujšo moč; zemljo izpira, odnaša rodovitno prst; kar po vodi ostane, pa dopolnijo hudi vetrovi in tako se vedno bolj kažejo gola skalna rebra, kjer je svoj čas rasel les in trava.

Te Winklerjeve besede bi bile morale razgugati deželo, da bi se bili vsi ljudski prijatelji še takrat lotili dela v prosep zanemarenemu ljudstvu. Ostale so pa glas vpjočega

v puščavi. Menda je tudi nje vzela burja in odnesel hudournik. Ko bi se bili takrat lotili zboljšanja planin in pašnikov, ko bi bili takrat vzbudili ljudstvo k pametnemu, naprednemu delu, kje bi bili mi danes? Toda ne takrat, ne kasneje se ni razgibala naša javnost, če odštujemo to, da se je politična gosposka z žandarji in beriči zakadila v naše Bovčane, Sočane in Trentarje in jim začela preganjati njihove kože z goličav, kjer nikoli ni bilo gojzdov, in jih tudi ne bo.

Po svetu.

Delegat Fon. V delegacijah je 30. januarja v bosanskem odseku poročal o Bosni delegat Fon.

Dr. Šusteršič o zunanji politiki. V odseku za zunanje zadeve je 31. januarja govoril dr. Šusteršič, ki je povdarjal, da bi čustvom Slovanov odgovarjala edino zveza z Rusijo, ki je edina slovanska velesila. Toda Rusija ni zastopala še nikdar slovanskih koristi. Na severu zatira Poljake, na jugu izkorišča balkanske narode. Kar se tiče Italije je to razmerje zelo resno. V gornjeitalškem ljudstvu živi močno prepričanje, da je treba Italiji priklopiti Trident, Trst, Istro in Dalmacijo. Zoper to gibanje imamo le eno sredstvo: da smo močni. Tega gibanja v Italiji ne bo ustavila nobena laška univerza. Govornik protestuje proti temu, da

naša država radi zunanje politike pri nas tako daje prednost Lahom. Zveza z Nemčijo je nam Slovanom nepriljubljena. A Nemčija te zveze prav tako potrebuje ko mi. Vendar je zveza, ki se je pristudila večini narodov, trajno nemogoča. Položaj Slovanov v Avstriji ni obupen. Treba nam je več poguma in samozavesti. Govornik stavi za vzgled Slovence, ki jim nepremagljivo moč daje njih organizacija. Po njih naj bi se ravnali tudi drugi Slovani v Avstriji.

Zunanji minister za papeža. V odseku za zunanje zadeve je socialni demokrat Soukup spredlagal, naj se opusti poslaništvo pri Vatikanu. Ta resolucija je bita odklonjena z vsemi glasovi proti dvema. Naš zunanji minister je v cesarjevem imenu ob tej priliki izjavil, da je ta resolucija nesprejemljiva, ker hoče **cesar kot zvest sin katoliške cerkve** biti zastopan pri svetem Očetu; če bi se ta resolucija sprejela, bi se s tem razžalila čustva velike večine avstrijskega prebivalstva. S tem odgovorom liberalci in socialisti ne bodo zadovoljni. Najbolj jih jezi, dane smejo ugovarjati ničesar, ker je minister izjavil, da je cesar zvest sin katoliške cerkve.

Daleč smo prišli v Avstriji. Na naših visokih šolah, za katere mora naše katoliško ljudstvo toliko plačevati, katoliški dijaki niso več varni življenja. Na vseučilišču v Krakovem predava tudi profesor

Zimmerman, katoličan skoziinskozi. To pa zelo jezi judovske študente, ki so začeli nagajati temu profesorju. Ker so bili radi tega nekateri Judje kaznovani, so proglasili štrajk. Katoliški poljski dijaki pa se za štrajk niso zmenili, ampak so še naprej hodili k predavanjem, ker vedo, da so zato na univerzi, da študirajo. Judje pa so se zbrali v velikem številu in s silo preprečili predavanja. Vlomili so v dvorane, razbili vse vrata, okna. Pretep, ki je nastal, je bil grozen. Posredovati je moralo vojaštvo. Tudi v Lvovu so Judje povzročili nemire. Pri nas so Judje preveč prosti. Ni čudno, saj jim služijo liberalci in socialisti.

Boji v Arabiji. Vedno več arabskih rodov se pridružuje vstajem, ki štejejo sedaj že nad 100 tisoč mož konjenikov pod poveljstvom bivših častnikov. Tem nasproti bo Turčija postavila 63.000 vojakov, a to še le, ko spravi vse doslej mobilizirane čete v Arabijo, kar pa gre počasi. Iz turškega vira prihaja novica, da so bili Arabci premagani; obenem pa se poroča, da se pripravljajo na nov napad. Torej ni bilo najbrže tako hudo ko poročajo Turki. Za Turke je ta vstaja grozno nevarna. Če Arabci vzamejo Meko — sveto mesto mohamedansko, ki so mu že čisto blizu — izgubi s tem turški sultan naslov, čast in veljavo duhovnega poglavarja vseh mohamedanov. Stem pa je razbita turška moč; kajti potem nastane splošna vstaja med mohamedanci proti Turkom, ki jih „pravoverni“ mohamedani imajo za brezverce.

Ilistek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: **JOŽEF SPILLMANN D. J.**

(Dalje).

III.

Kako sem se odločil.

Ko sem zjutraj v svoji spalnici odprl okno — bilo je najgornje pod zatrepom proti jugu — so mi žareli naproti, od rdeče jutranje luči čudovito ožarjeni, ledeni vrhovi Bernskih Planin, ki jih je bilo videti tja čez lepe Unterwaldenske hribe. Zuška Gora in Jezero in brda proti zapadu so bila pa še pogreznena v polmrak. V golem drevju so ščinkavci drobili bodro jutranjo pesem.

Vendar mora nekaj biti na tem, kar je boter govoril o kapljici umetniške krvi v mojih žilah. Pogled na krasne gore me vselej ogreje in povzdigne, dočim toliko drugih ljudi gre mimo njih kakor mimo vsakdanje stvari. Da, gane me k pobožnosti, tako da Boga hvalim in slavim, ki je ustvaril ta prekrasni svet, in upokoji me v srcu in prežene spomin na vsako nevšečnost, ki se mi je bila morda primerila.

Tudi zdaj sem čutil, da sem mnogo mirnejši ko prejšnji večer. Sklenil sem iti na vrt in po travniku gori k bližnji župni cerkvi sv. Mihaela, ki z griča mirno gleda na mesto in deželo pod seboj. Šel sem čez pokopališče, kjer sem zmolil očenaš na očetovem grobu, in ker je tam poleg pri nunah prav kar zvonilo k maši, sem krenil tja in sem bil pri maši z namenom, da mi ljubi Bog da kakšno dobro misel. In ni bilo zaman; zakaj glej, ko sem stopil iz cerkve, sem se srečal s kapucinom, ki je bil maševal.

Bil je o. Sekundus; ogovoril me je in rekel, da pride danes z o. guardianom na obisk v grad Zurlauben. Da je namreč odločen, da pojde v kratkem kot vojaški duhovnik k Švicarskemu polku v

Francoski Babylon. „Bržkone ker sem Valežan¹⁾ in kot tak enako „dobro“ govorim nemško in francosko,“ je rekel smeje in si gladil sivo kodrasto brado. „Sicer bi mi bil naš kapitel²⁾ pri mojih letih pač lahko privoščil mirnejšo službo.“

Jaz sem dobro poznal in srčno rad imel dobrega starega patra, kateremu je zgolj nedolžnost sijala iz oči, pomešana s trohico navihanosti. Torej sem mu med potom povedal svojo zgodbo, kako sem prejšnji dan prišel ob milost pri botru in botri. Vse je mirno poslušal in me strogo izpraševal; toda lahko sem mu na svoje moštvo zadržal, da mi niti v sanjah ni prišlo na misel, zapeljati Verenco k čemu slabemu, in da nisva niti besedice o ljubezni ali podobnem med seboj spregovorila, čeprav se imava tako močno rada. Če je to greh, sem ga vprašal, ko se vendar hočeva poročiti?

Zmajal je z glavo in rekel: samo na sebi gotovo ne; saj sveti zakon je od Boga postavljen in je v cerkvi milosti poln sakrament. Toda začetni ljubezen, kadar ni moči misliti v kratkem času na poroko, je nevarna stvar in torej ni dovoljeno. To se pravi, igrati se z ognjem. In Verenica je vendar še mnogo premlada, da, jaz sam da nisem še v letih in v razmerah, da bi mogel ustanoviti lastno družino. Botra da torej ravna čisto prav, da noče zdaj nič vedeti o takih otročarijah in da mi je hišo prepovedala. — Potem je privlekel iz rokava mogočno tobačnico iz brezovega luba, je zamišljeno vzel prežo iz nje in rekel: „Najboljše bi bilo, če bi za nekaj let zapustili Zug. Ko bo mej tem gospodična Kayser za pol tucata let starša, in ko boste vi v tem času tudi postali pametnejši, kar pa pri Zužanu teško gre in je skoro nemogoče“ — mi je rekel, pogledavši me nagajivo od strani — no, torej, ko boste mej tem vi tudi postali pametnejši in starši in boste morda celo prišli do stanu, službe, časti in ugleda, tedaj se pač gospa oskrbnica in gospod veliki sodnik ne bosta branila, dati vam hčerke v krščanski zakon. Razume se, če mej tem gospodična Verena, ali pa vi, ali pa morda oba ne postaneta

¹⁾ Valežan — rodom iz Švicarskega kantona Wallis (frc: Valais — Valé). Leži na jugu zapadu Švice ob gorenjem toku reke Rhone, obsega gorat svet, ima okoli 14 tisoč prebivavcev, ki so povsem katoličani, dve tretjini Francozov, tretjina Nemcev.

²⁾ Kapitel pomeni tukaj v rednih dobah se obnavljajoče zbere samostanskih predstojnikov kakega reda. Ti zbori sklepajo o upravi celega reda ali kake njegove province.

drugih misli. Vidva sicer ne bosta priznala, da bi bil ta slučaj mogoč — tem boljše, tako ponese te vi zaupanje na njeno zvestobo s seboj, in to vam bo pomagalo premagati marsikatero skušnjavo. Ko obiščem gospo oskrbnico za slovo, jo že nekoliko potolažim, in tudi de Sacyjeva „Duhovna pisma“ ji vzamem in sežgem. Saj ta je izmed poglavitnih janzenistov! Pa seveda, le da stoji v naslovu ime kake nune, že misli dobra gospa oskrbnica, da je kaj svetega. Lepe svetnice — te nune iz Port-Royala! Kar se tiče vašega prepira z gospodom baronom,“ je nadaljeval o. Sekundus, „je pravzaprav v nekaterih rečeh pravica na vaši strani. Vojne službe v tujini so Švici sicer pridobile časti in ugleda, in po vseh deželah nas čislajo kot zveste in hrabre vojake; drugače pa naša domovina nima velike koristi. Obenem s Francoskim denarjem je prišlo v naše hribe tudi mnogo Francoske razuzdanosti in brezbožnosti. Naši plemiči se kot častniki na dvoru Ludvika XV. niso naučili nič dobrega in so se povečjem kot Volterjanci vrnili domov. Med temi je pa vaš boter, baron Zurlauben, vse časti vredna izjema. Vrl mož stare korenine! — No, moja misel je taka, da bi mu vendar lahko ustregli. Jaz sodim, da se pripravljajo boj, ki se bo obrnil nele proti prestolu, ampak tudi proti oltarju. Razmere so zdaj take, da tisti, ki brani Ludvika XVI., se obenem bojuje za našo sveto cerkev. To tudi mene tolaži pri službi, ki me je doletela. Tako menim, da bi utegnili tudi vas to nagniti, da se vdaste želji gospoda barona. Preudarite sam pri sebi!“

Pri teh besedah mi je prisrčno stresel roko, rekel: na svidenje! in me smeje prosil, naj naročim za gvardiana in zanj v grajski kuhinji dobro črno kavo. Šel je po hribu gori k Sankt Vereni, kjer je nameraval obiskati bolnega brata puščavnika, jaz pa sem krenil navzdol, proti hišici svoje ljube matere.

Besede dobrega kapucina so me bile docela pomirile; bil sem zdaj čisto na jasnem in sem sklenil brez nadaljnega pomišljanja, držati so njegovega sveta. „Čisto prav govori,“ sem rekel sam pri sebi. „Za Verenico je dobro, da odidem; in če bi se z bojem zoper kraljevo vlado res združil boj zoper cerkev, cesar pa ne verjamem, tedaj si bom štel v čast, kri in življenje zastaviti zanjo.“

Ljuba mati je bivala s postarno dekle Veroniko v naši stari hišici gori za lepo cerkvijo sv. Ozvalda na obrežni poti. Bila je že nekaj časa bolna in je večinoma ležala in je le s težavo rabila skoraj ohromele noge. Toda nikoli je nisem videl zavoljo tega žalostne. „Kakor Bog hoče,“ je vedno pravila, in da ji ta lepa beseda prihaja od srca, je kazalo njeno vselej prijazno in vdano obnašanje. V svoji prijetni izbi je bila dala postelj, na kateri je skoro vedno ležala, tako obrniti, da je videla skozi okno pri Sv. Ozvaldu pred oltar. Noč in dan jo je tolažila misel, da je Bog, sicer povsod pričujoči, tam iz posebne ljubezni v svoji drugi osebi pričujoč pod evharističnimi podobami tudi po svoji človeški naravi ter da pozna vse njene potrebe in bolečine. Zlasti kadar je ponoči morala čisto dolge ure ležati v bolečinah brez spanja, pa je gledala tja proti večni luči, čije medli odsvit je razsvetljeval okno ob oltarju.

Zopet je bila imela slabo noč, kakor sem spoznal iz njenih milih, od bdenja trudnih oči. A veselo mi je stegnila naproti svoji shujšani roki in je dejala: „Lepo je, Damian, da me obiščeš. Ali ti je dal Zurlauben danes počitnice, da tako zgodaj prideš k nam? Pač ti mora biti strašno dolgočasno, tiste stare listine prepisovati, urejati in zaznamovati! Ubogi otrok!“

„Ne, mati, boter mi misli kmalu dati trajne počitnice!“ sem odgovoril.

„Kaj, mar hoče vendar ustreti tvoji želji in pustiti, da postaneš slikar?“ je vprašala.

„Ne. Veste, da ne cenim veliko moje nadarjenosti za slikanje. Nekaj čisto drugega namerava. In predno mu odgovorim, sem hotel o tej stvari slišati vašo misel. Boter hoče, da bi postal poročnik telesne straže v Parizu.“

„Častnik v Parizu!“ je vzkliknila in me prvi hip prestrašena pogledala. Ko sem ji pa vse povedal, tudi kar se je bilo v Frauensteinu zgodilo in kar mi je o. Sekundus rekel, lje za nekaj trenutkov zaprla oči in molčala. Potem me je ljubeznivo pogledala in rekla:

„O. Sekundus je prav svetoval. Boljše je, da za nekaj let odideš. Pariz je sicer mladim ljudem zelo nevaren kraj, in tudi med Švicarskimi častniki boš našel marsikatero, ki je izgubil vero in poštenje. Toda ti si, hvala Bogu, dozdej ostal tako dober, da z njegovo pomočjo pač ostaneš tudi v bodoče. Sv. angel varih je s teboj. Tudi me tolaži, da boš v družbi dobrega o. Sekunda. Naredi torej v božjem imenu po želji svojega botra! Dolžni smo mu veliko zahvalo. Odkar je tvoj oče umrl, upravlja naše premoženje in pač tudi od svojega dodaja, ne da bi kazal. Tebe je dal študirati in tudi za obe sestri plačuje vse stroške v Wattwylskem samostanu. Zakaj nikoli ne verujem, da naše obresti zadostujejo za vse to. In še je vzela tebe tako dobro ko za sina. Torej si že iz hvaležnosti dolžan, da ga častiš ko očeta in izpolniš njegovo željo. Idi torej, moj sin, z Bogom! Moj blagoslov in moja molitev te bosta spremljala.“

„In vas naj pustim tako čisto samo doma?“

„Jaz nisem nikoli sama. Bog je vedno pri meni, in jaz umem prav dobro govoriti z njim. In potem je ta stara zvesta Veronika, ki mi marsikaj pove in me po svoje razvedri. In zdaj se tudi spet vračajo lepi dnevi, potem pa lahko cele ure sedim pod češnjo na vrtu in gledam ljube ptice, kako se veselo igrajo. Ne, ne, zavoljo mene ni treba, da si v skrbeh, Damian! Pojdi torej pogumno v Pariz! A prosí svetega angela variha, da te vodi. In če se ti bo kdaj hudo godilo in boš v nevarnostih za telo ali dušo, spomni se, da mati doma moli za te. Saj ne morem nič drugega delati!“

Njene ljube oči so se bile zalile s solzami; a pri tem se mi je čisto prijazno nasmehnila in rekla: „Idi zdaj in javi Zurlaubenu svoj sklep!“

Našel sem botra na vrtu, in že iz načina, kako je nosil španski trskóvec na rami, sem uganil, da je kaj dobre volje. Vzrok temu je bila med drugim ravno budalost, ki sva jo jaz in Verenica prejšnji večer nagodila gospe tėti. Boter je namreč vsak dan hodil k maši k Sv. Ozvaldu, kjer so imeli Zurlaubeni svojo grobnico. Teta je bila tudi tam, in na potu domov se ji ni nič bolj mudilo, ko praviti botru, kako in zakaj je mlademu Muosu prepovedala v hišo. A glej spaka! Ne da bi se razsrdil zavoljo te vesti, se je marveč general na veliko jezo gospe oskrbnice smejal, češ, da sva midva mlada prava navihanca, in da v tem nikakor ne najde tistega velikega zločina, ki je bil toli ogorčil teto.

Tako torej me je prav milostno sprejel, mi je požugal s prstom in rekel: „Pri vojni zvižaji mora poveljnik vedno eno oko obračati na lastno četo, eno pa na sovražnika, četudi se zdi, da ta spi, in ne sme se pustiti zasačiti, kakor se je sinoči primerilo nekemu in neki. No, no, ni bilo tako veliko hudodelstvo, kakor ga vidi moja spoštovana gospa sosedica. Sicer pa jaz ostanem nepristranski, in moraš sam skrbeti, kako si pomagáš iz zagate. Le to mi je žal, da si namesto res dolgočasnih in celo krivoverskih „Duhovnih pisem“ jemal v roke tako neumno knjigo kakor je „Pavel in Virginija“. Fej! Malo sem bral iz nje, pa jo takoj proč vrgel — sami vzdihni in solze, koprenje in hrepenenje! Take reči slabijo in mehkužijo značaj ter so preneumne celo za mlada dekleta, kaj šele za te! Ko bi bil izbral vsaj potovanje mladega Anacharsisa¹⁾ ali pa kakšno poglavje iz moje „Vojaške zgodovine“, ki jo je akademija proglasila za mojstrsko pisano delo.“

Jaz sem bil vesel, da je stvar še tako povoljno iztekla. Ko sem mu zdaj povedal, da sem njegovo željo premislil in se z materjo pogovoril, ter da sem odločen stopiti v Švicarsko telesno stražo, so mu oči od veselja žarele. Objel me je in rekel, da od mojega dobrega srca tudi ni pričakoval drugega, in ko se kdaj vrnem kot stotnik ali major ali celo z višjim činom iz Francoske v domovino, tedaj me bo vesel priznal za svojega vrednega sina in nositelja imena Zurlaubenov.

(Dalje pride.)

¹⁾ Anacharsis = pravljichen mladenič kraljevega rodu iz dvjega Aziatskega naroda Skythov; potoval je baje iz časa Solona Athenskega zakonodajca v 7. in 6. stol. pr. Kr. po Grškem, spoznal tamošnjo omiko in jo hotel vpeljati doma med Skythi; zavoljo tega ga je ubil njegov lastni brat, kralj.

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Pozdravno brzojavko na komerz S. K. S. Z. je poslal č. g. Karol Čigon Glasi se: Čeravno v postelji in bolan vendar v duhu z Vami zbran.

Kranjska S. K. S. Z. je 29. jan. imela občni zbor, ki je pokazal zopet lep napredek kranjske organizacije.

Log pod Mangartom. Kakor prihaja počasi spomlad k nam, tako počasi je prišla tudi k nam društvena misel. Radostni naznanjamo, da 12. t. m. bo dan zmage krščanske misli za našo vas. Istega

dne se rodi pri nas k. s. izob. društvo „Mangart“. Nismo tako slabi, kakor se misli, samo čas še ni prišel in ni bilo nikogar, ki bi nas budil. Sedaj pa še to: Komaj bo društvo stalo, že bo 19. t. m. veselica, kakoršne dosedaj še ni bilo na Bovškem. Plesi bodo izgubili veljavo, kdor bo videl našo veselico s sledečim vspo-

redom: 1. Nagovor. 2. Deklamacija „Rabeljsko jezero“. 3. „Turški križ“, velika igra. 4. „Hišica očetova“, žen. zbor. 5. Tri sestre, igra. 6. Vrlemu možu, deklamacija. 7. V ječi, igra-burka. 8. Čašica kave, igra. 9. O ti moj dom, kvartet. 10. Srečkanje. 11. Otok bleški, mešan zbor. Merodajni faktorji na Bovškem na delo! Z delom bote premagali protikrščansko gonjo. Bovško je v mnogih ozirih boljši teren za delo kot marsikje. Gorje, če spe čuvaji, ko je treba čuti!

Smast. Kat. slov. izobr. društvo v Smasti priredi dne 12. febr. veselico. — Na zdar!

Zatolmin. (Vabilo k veselici). Kat. slov. izobraž. društvo priredi v nedeljo, dne 5. febr. t. l. v prostorih gospe Marije Rutar veselico. Na vspeh je 9 lepih točk, med drugimi dr. Krekova igra „Tri sestre, petje moškega, mešanega in ženskega zbor, prizor in deklamacije.“

Koritnica. Naše društvo bo imelo svoj redni občni zbor dne 5. febr. ob 4. pop. v društvenih prostorih in vabi vse podpiratelje in somišljenike. — Kmetijsko-bralno društvo na Koritnici.

Podmelec. Dne 12. januarja t. l. ob 4 in pol pop. priredi naše izobraževalno društvo veselico s sledečim vspehom: 1. „Ne zveni mi!“, Aljaž. Mešan zbor. 2. Deklamacija. 3. „Eno uro doktor“. Burka v 1 dejanju. Alešovec. 4. „Venček gorenjskih“. Kimovec, Mešan zbor. 5. „Šolski nadzornik“. Veseloigra. Posl. Malovrh. 6. „Bratom Orlom“. Vodopivec. Mešan zbor. 7. Šaljivo srečkanje. — Čisti dobiček te veselice je namenjen za društveno zastavo. — Odbor.

Podbrdo. Vabimo k veselici, ki jo priredi Kat. slov. izobraž. društvo v Podbrdom dne 19. svečana 1911 v društveni sobi (kaplanije). Začetek ob 4 in pol pop. Vstopnina: Sedež 1 K, stojišče 60 vin. — Preplačila hvaležno sprejemamo. Na vspeh sta dve igri, „Dve teti“ in „Trije ptički“, šaljiv prizor, petje in nagovor. — Pridite!

Obloke-Hudajužna. 22. jan. je predaval v našem kat. slov. izobraževalnem društvu pri obilni udeležbi g. jurist Vrtovec; govoril nam je z navdušenjem o pomenu organizacije in o svobodomiselstvu in odločnosti, ki je potrebna dandanes možem in mladeničem. S pozornostjo so sledili govorniku poslušalci, med katerimi je bilo tudi precej deklet — dokaz, da se tudi one zanimajo za pravo izobrazbo, ki jo more dati le kat. društvo. Naj bi k vsakemu predavatelju prihajali v enakem in še v večjem številu člani in prijatelji in prijateljice društva. Obenem je bil tudi občni zbor, pri katerem je bil izvoljen nov odbor. Predsednikom je bil izvoljen g. Miha Debeljak iz Hudajužne.

Otalež. Lepo veselico, je priredilo naše k. sl. izobr. društvo dne 2. febr. v prostorih g. Jereba.

Predavanje v Prvačini. Včeraj je imelo tukajšnje katol. izobraževalno društvo svoje redno-predavanje. Poleg preč. g.

župnika se je zbralo precej poslušalcev, tako da je bila društvena soba polna. Govornik iz Gorice prof. dr. Josip Ličan je razpravljal predmet „Bog v naravi“. Z zanimanjem so sledili udeležniki izvajanjem govornika ter ga ob koncu prosili, naj bi še v kaki priliki prišel v njih sredo. Vrli prvaški Orli so pozneje zapeli par lepih pesmic. Le čvrsto naprej.

Bilje. — „Kat. slov. izobr. društvo v Biljah priredi v nedeljo 5. febr. ob 3. in pol uri pop. v dvorani pri Solerju veselico s sledečim vspehom: Sattner: Na planine, moški zbor; Poštna skrivnost, burka, Pri posredovalki, burka z ženskimi ulogami. Jak. Aljaž: Opomin k veselju, mešan zbor.

Črniče. Dne 29. t. m. se je vršil občni zbor izobraž. društva in tel. odseka „Orla“ pri obilni udeležbi. Videlo se je, da so društveniki vneti za izobrazbo in da bodo v bodočnosti še pridnejše delovali. Zlasti je živahen tel. odsek, ki šteje lepo število članov. Odbor izobraž. društva je ostal kakor lani. Odbor „Orla“ ima za predsednika br. Al. Lojk in za načelnika br. J. Peršič. Le naprej! Na zdar!

Kamnje. Kat. slov. izobr. društvo priredi 12. svečana veselico pri Rebku na Goričici v prostoru g. Furlan F. Spored veselice se objavi.

Iz Kronberga. Dne 5. februarja, ob 3. popoldne priredi naše „Slov. katol. izobraževalno društvo“ veselico s sledečim vspehom: 1. Tamburanje; 2. A. Hajdrih: Jadransko morje, poje moški zbor; 3. V. Novotny: Krasen pogled, poje ženski zbor; 4. Tamburanje; 5. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka, poje moški zbor; 6. F. S. Vilhar: Proletni zvuci, poje mešan zbor; 7. Deklamacija; 8. Dragotin Vodopivec: Zamorec, šaljiv prizor; 9. Tamburanje; 10. Ambrozij Sraka: Na krivih potih, igra v petih dejanjih. Vstopnina 20 vinarjev, sedeži 1 krono.

Delavski vestnik.

Delavski neprijatelji. Znano je, da je državni zbor sprejel zakonski načrt, naj se odpravi takoj žensko nočno delo. Ta načrt pa je v gosposki zbornici zadel na hud odpor. Hoteli so ga kratkoma zavreči. Po posredovanju nekaterih članov gosposke zbornice, ki so kršč. socialnega mišljenja, so sicer sklenili tak načrt, ki pa naj stopi v veljavo še le s 1. avgustom. Stvar se je s tem samo zavlekla. Čemu to? Naš socialno politični odsek je že sklenil zakon po kaprici gosposke zbornice le, da ta važna reč ne pade v vodo.

Zadružništvo.

Hudajužna. Vabilo na redni občni zbor „Kmečke hranilnice in posojilnice v Hudajužni, registrovani zadruzi z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 14. t. m. po blagoslovu v posojilničnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje računskega sklepa za l. 1910. 2. Volitev načelnstva in nadzorstva. 3. Slučajnosti.

„Slovenska Straža“.

Obmejne Slovence moramo podpirati, saj oni stoje v vsakdanjem boju, da nam ohranijo materino zemljo slovensko. Ni pa bolj zatiranega naroda, kakor je naš. Zakaj? Sicer nas je malo, a naše ljudstvo je telesno, duševno in нравno zdravo, bogatega uma in pridnih rok; zemljepisna lega naše domovine pa tako ugodna, da nam je usojena po tisočletnem zatiranju in trpljenju krasna bodočnost in svoboda. Naš majhen narod bo velik narod, ker je to zaslužil s svojim trpljenjem. In sedaj divja najhujši boj, odločitev za našo bodočnost. Vse moči, ki sovražijo naš narod, so se združile k skupnemu napadu. Proti združenemu tujcu združimo svoje moči in Slovenska Straža naj jih vodi! Kdor je pravi Slovenec, je podpornik Slovenske Straže! V pol letu svojega obstanka je storila mnogo, mnogo rešila, marsiktero postojanko utrdila, slabotne ukrepila, omahljive navdušila, zaspane vzbudila. Ni pa še vse ljudstvo vzbujeno, ni še vse utrjeno, na stotine obmejnih postojank je še v najhujši nevarnosti. Zato: Ljudstvo slovensko! Do zadnjega moža in žene, do zadnjega fanta, dekleta in otroka, vsi v vrste Slovenske Straže. Delu za domovino posvetite svoje duševne in telesne moči, svoj prosti čas in denar. V delu je rešitev! V žrtvah je prava ljubezen! Brez žrtev ni zmag! Na delo!

1) Ustanavljajte nove podružnice Slovenske Straže! Kaj ni v vsaki fari 20 Slovencev, ljubečih svojo domovino, ki bi žrtvovali na leto 1 K za njeno rešitev. In toliko Slovencev je dovolj za ustanovitev nove podružnice. Pišite Slovenski Straži v Ljubljano, ki vam preskrbi potrditev pravil in vse ostalo. Še enkrat! Storite svojo narodno dolžnost in ustanovljajte nove podružnice, sovragu v pogubo, obmejnim bratom v rešitev.

2) V teh težkih razmerah je narodno-obrambno delo brez denarja nemogoče! Tujec da v sovraštvu stotisoče in milijone, mi dajmo vsaj stotake! Prilike za to je dovolj in tudi vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme. Ob vseh veselih in žalostnih prilikah se spominjajte Slovenske Straže in vaša žalost bo manjša in vaše veselje večje! Pri rojstvu, pri krstu, na smrtni postelji, po pogrebu in na sedmini, spomnite se Slovenske Straže. Ženitnine, kako so vesele, kjer se daruje za Slovensko Stražo. Pri igrah, predavanjih, veselicah, izletih, ob vsaki mogoči zabavi naj dobi obmejni brat od tvoje zabave tudi svoj delež. Vsi dajmo, po vinarju vsaj, ob priliki vsaki, pa so nabrani za Stražo stotaki.

Naša društva opozarjamo, da bomo priobčevali samo tista poročila, naznanila in vabila, na katerih bo prelepljenih 5 narodnih kolkov „Slovenske Straže“. Prosimo vsa društva, da dobro pazijo na ta sklep in ga vestno izvršujejo, sicer grozi dopisom — koš. Dopisi so zastoni, naj ima vsaj Slovenska Straža nekaj. Najboljše je, da si vsa društva takoj naročijo narodni kolek pri Slovenski Straži v Ljubljani, ali pa pri svoji domači podružnici. Kolek se prodaja tudi trgovini Kat. Tisk. društva A. Likar v Gorici.

Novice.

Tržaški škof prem. Mons. dr. Karlin se je blagovolil z lastnoročnim pismom zahvaliti S. K. S. Zvezi za poslane častitke, želeč jej obilo blagoslova in vspeha. Tudi našemu uredništvu je prevzvišeni poslal zahvalo. Živel novi vladika!

Kranjski deželni zbor se snide najbrže 11. t. m.

Zdravje preč. g. K. Čigona se je obrnilo na bolje.

V Alojzjevišču je izpraznjenih nekoliko mest. Prosilci najložijo takoj prošnje s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. šolsko spričevalo, 3. zdravniško spričevalo za šolsko rabo, 4. ubožni list, 5. spričevalo duhovnega pastirja

Nova visoka šola za cerkveno petje. 5. t. m. je bila taka visoka šola otvorjena v Rimu. Med glavnimi učitelji se nahajajo znane moči, kakor n. pr. benediktinec Hugo Gaisler vodja graškega semenišča v Rimu; potem prof. Anton Relle, in baron Kanzler i. d.

Vojaštvo ob meji. Poroča se nam, da bodo na mejo poslali še več vojaštva. Posadko dobe Plave in menda tudi Srednje in Marijacele. Za stalno se nastanita dve kompaniji lovcev v Tolminu, po ena pa v Volčah in Sv. Luciji. Iz Slovenje Bistrice na Štajerskem pride konjeniška divizija, ki se nastani v Furlaniji. Tako naše poročilo. To je znamenje, da se z Italijo imamo res radi.

Na pritožbe nekaterih naročnikov, češ da ne dobivajo lista, odgovarjamo tole: Lista nismo še ustavili nikomur; pač pa to kmalu storimo tistim, ki niso plačali še za l. 1910. Kdor je list celo leto dobival, ga je dolžan plačati. Opozarjamo dalje naročnike, da so sedaj naslovi novi. Kdor na svojem naslovu opazi kako na pako, naj nam naznani, da popravimo. — Slednjič pa hočemo naročnikom, ki lista redno ne dobivajo, priporočiti v preišljevanje ta le dva slučaja: G. Janez Bizjak iz Laneka, p. Hudajužna je reklamiral list in se hudoval, da ga ne dobi. List pa je prišel malo prej nazaj z opombo: Se ne sprejme več? Kdo ga je vrnil? — G. Tomaž Kuk iz Bovca št. 48 je reklamiral list, češ da 4. številke ni dobil. Par dni pozneje pa pride list z zgorenjim naslovom nazaj. Poštni pečat je priča, da je list bil že v Bovcu. Ker ga g. Kuk ni dobil, kdo ga je vrnil? Prosimo vse gospode naročnike, da takoj reklamirajo. Na ta način bomo zasledili še več takih lumparij in jih brezobzirno naznanili. Naročniki, ki se jih tiče, lahko poizvejo, kdo je brez njih vednosti vrnil list.

Ne delajte sramote slovenskemu jeziku! — S Kobariškega: Ko sem vstopil v poštni voz, ki vozi od Sv. Lucije v Bovec, nagovorila me je neka ženska srednjih let rekoč: „Tam gor pr nas v Kistnolont Flič je pa več snega ko tu“. Uprašal sem jo: „Ali ste prav iz Bovca?“ Odgovorila mi je: „Jest sem doma tam na talijanski meji v Kistnolont Bergognija“. To

je Breginj. Ni čuda, da se je ona ženska tako izrazila. Saj nahajamo na uradnih pečatih za blagoglasno ime Breginj Bergognia. Do kdaj bomo imeli še to pokveko? Sedaj ob ljudskem štetju je najugodnejši čas, da se odpravi to grdo uho žaleče ime. Poklicani činitelji, zganite se! Vže pred leti je pisal pok. pesnik Simon Gregorčič v kobariški Kot: „Odpravite ime Bergognia, ki je prava „vergonia“ (t. j. sramota)“. Popotnik.

Nesreča. V ponedeljek je šel kmet Gadnik Jožef iz Kronberga na Trnovo po apno. Ko se je vračal po klancu navzdol, je hotel prijeti zavoro. Pri tem se je spodtaknil ob kup grušča in je padel pod polno naloženi voz. Kolesa so mu šla čez obe roki. Od kraja nesreče je še sam šel nekaj časa peš, nakar so ga naložili na koleselj in odpeljali v bolnišnico. Tu so mu odrezali eno roko, druga pa je tudi čez prste zmečkana. Kakor pravijo, je te nesreče kriva v prvi vrsti pijača. Gadnik ima družino 6 po večini malih otrok. — Hud udarec!

V brezno padlo dekle. Iz Plavij: Pri nabiranju suhih drv se je v ponedeljek popoldne ponesrečila dekle Antonija Konjedič iz Plavij. Ko je hotela odrezati trto nad breznom, se ji je spodrsnilo in je padla v 24 m globoko brezno. Sreča v nesreči je, da si vkljub tako globokemu padcu ni zlomila kakega uda in je ostala pri polni zavesti. Po hitrem in skrbnem prizadevanju tukajšnjega orožniškega postajevodja so jo srečno potegnili iz brezna. Orožnika sta za silo izprala in obvezala hude rane na nogah in glavi in odpeljali so jo v goriško bolnišnico. Po izjavi zdravnika bo kmalu okrevala. Uprav angelj varuh jo je obvaroval nesrečne smrti.

Žalostna posledica pijančevanja. — Pod tem naslovom je zadnjič poročal „Novi čas“, da je v neki vasi na Kobariškem neki mož, ki ima šnopsarijo, svojemu svaku nas razjedel, za kar je bil obsojen na deset dni zapora. Med tem, ko je v zaporu preišljevat o svojem nečloveškem dejanju, je ranjenec še precej ozdravel. Pretekli petek in soboto je celo drva nosil iz gozda domov, a v nedeljo je v splošno začudenje naglo umrl. Še eno uro pred smrtjo je hotel iti sam k zdravniku v Kobarid. A ker mu je vzelo glas in ga začelo dušiti, spravili so ga v posteljo. Poklicani duhovnik ga je našel v zadnjem vzdihljeju. Nagle in neprevidene smrti, reši nas, o Gospod! — Komisija, ki je prišla na lice mesta, se je po raztelesenju pokojnega izrekla, da ga je zadušilo vsled močnega prehlada, vsled vnetja v grlu. Če tudi po izjavi komisije in smrt v zvezi z obgrizenim nosom, vendar oni nosogriзец, ki je prišel iz zapora po pogrebu, ne bo mogel imeti prijetnega spomina na svojega pokojnega svaka, tudi ne bo mogel imeti mirne vesti, akoravno si bo najbrže prizadeval zadušiti jo z žganjem.

Nagla smrt. V Vel. Žabljah je nagloma umrla posestnikova žena Merkelj. Med mašo je bila sama doma. Ko je prišel mož domov, jo je našel mrtvo v krvi ležečo na tleh.

Utonil je v Gorjanskem pri Komnu 10 letni Alojzij Mrzek. Pri drsanju se mu je vdrl led.

Socialistični pogreb v Podgori. — Včeraj so pokopali v Podgori nekega Štefana Cumar, delavca v tovarni, ki je bil zagrizen pristaš socialistične stranke. Na smrtni postelji ni hotel slšati o nobeni spravi z Bogom in je duhovnika odločno odbil od sebe. Zato mu je bil zabranjen cerkveni pogreb. Bil je torej pokopan brez duhovnika. Zato so mu pa socialisti po svoje napravili pogreb, pri katerem so nosili svojo rdečo zastavo, in je igrala godba, zato da bi ž njo zakrili mučno tišino, ki bi drugače spremljala ves klaverni sprevod. Na mnogoštevilne gledalce je napravil ta necerkveni sprevod zelo velik, uničevalen utis, ki ga ni izbrisal niti malobesedni govor, ki ga je imel podgorski predsednik socialistov ob grobu svojega tovariša. Ljudstvo je zmajevalo z glavami in se zgražalo nad tem prizorom, ter z raznimi govori pomilovalno obsojalo take sadove, ki jih rodé nauki socialistične stranke. Ubogo ljudstvo, ki zaslepljeno po teh naukih, namesto k obljubljeni sreči, dere k nesrečnemu koncu! Socialisti sami niso bili s tem svojim sprevedom nič kaj zadovoljni, ker je ta prizor ljudstvu dosti na široko odprl oči, da vidi kam jo tirajo njih pogubni brezverski nauki! Od socialistov zaslepljeno in zapeljano delavsko ljudstvo naj tudi res uvažuje to in naj obrne hrbet tej pogubni, brezverski stranki! V dobro domačemu podgorskemu delavstvu pa bodi povedano, da nesrečni pokojnik ni bil domačin.

Cerkno. Odbor podružnice S. P. D. nam je poslal obširno izjavo, iz katere posnamemo v ugotovitev resnice naslednje bistvene točke:

Z ozirom na dopis v „Novem času“ od 20. januarja 1911 št. 3, v katerem nepoznani dopisnik neosnovano napada Cerkljansko podružnico Slovenskega planinskega društva, češ, „da se njen načelnik krčevito brani preskrbeti v koč na Poreznu sv. razpelo, dasi se je to od njega večkrat zahtevalo, ter da v prostorih naše planinske kočé uganjajo svojo orgije“ — pribije polnoštevilni odbor sledeče:

Razun gosp. dr. Knavsá tukajšnjega dekana, ki je v obliki opazke v spominski knjigi na Poreznu omenil, da pogreša v koč sv. razpela, odboru ni nihče izrazil kake tozadevne zahteve ali želje. — Apelujemo torej na resnicoljubnost dopisnika, da jasno pove, kedo, kedaj in od koga je večkrat zahteval, da naj se preskrbi sv. razpelo v koč na Poreznu. — Mi mu lahko poslužimo z „novico“, da je sv. razpelo že od lanskega poletja v koči na Poreznu. Izraza „orgije“ pa dopisnik menda ne razume, sicer bi se bil previdneje izrazil — Ker razun dopisnika nihče ne ve za take orgije, zahtevamo, da nam navede posamezne fakte. Silvestrov večer pa niso praznovali samo člani naše podružnice, temveč so bili z njimi na Poreznu tudi člani drugih podružnic, pa tudi Kredarica je imela ta večer in sicer ne prvokrat svoje odlične goste. Sicer pa odbor nima člane

pod kuratelo in ne more nikomur zapovedati, kedaj sme ali ne sme kam iti ..."

K tej izjavi pribijemo le to: Iz zadnjega pojasnila in te izjave nam še danes ni jasno, če je zasluga odborova, da se križ nahaja v koči. Najbrže ga je kdo daroval. Koča stoji že dalje časa na Poreznu. Križ je gori še le pol leta. Denarni položaj ni noben izgovor, ker en križ pri stavbi ne pride v poštev. Da se odbor za križ ni brigal, to je graje vredno. Mi katoličani smo tega mnenja; da v vsako krščansko hišo spada križ, liberalci so nasprotnega prepričanja. To je, kar nas loči. Gospodje so se pač ravnali po svojem prepričanju.

V Vel. Žabljah imajo jutri občinske volitve. Boj je hud in načelen. Možje, nihče naj se ne da preslepiti od liberalcev! Vsak poštenjak bo volil naše može!

Požar. (Iz Črnič). — Pret. nedeljo ob 11. zvečer je nastal neve se kako stršanski ogenj pri posestvu g. Kosovela, po domače pri „Jurinovič“, ki bi bil kmalu spravil v nevarnost celo vas in tudi bližnji gozd, vzlasti ker je pihala silna burja. Le občudovanja vredni srčnosti naših mož in fantov, ki so celo noč neutrudljivo gasili in pa žensk, ki so pridno nosile vodo, se je posrečilo z največjim naporom omejiti ogenj. Čast in hvala jim! — Priden in vzgleden gospodar, ki je bil le za malo svoto zavarovan pri naši „Vzajemni“, ima ogromno škodo, vzlasti ker mu je poleg hleva, sena, stelje in orodja zgorelo tudi 5 goved vrednih nad 2000 kron, katerih ni bilo mogoče rešiti, in je tudi hiša zelo poškodovana. Zato se priporoča, da mu pridejo v hudi nesreči na pomoč usmiljeni ljudje.

Kakšno bo vreme v februarju? Stoletna pratika nam pravi, da bo vreme prve dni februarja neprijazno, od 13. do 18. sneg, potem mraz.

Godovi prih. tedna. Nedelja (5.) Agata, dev. muč.; pondeljek (6.) Doroteja dev. muč., Tit škof; torek (7.) Romuald apat, Rihard kralj; sreda (8.) Janez Mat. spoznavave, Juvencij škof; četrtek (9.) Ciril Aleks. škof, Apolonija dev. muč.; petek (10.) Šalastika devica, Viljem puščavnik; sobota (11.) Adolf škof, Deziderij.

Iz Trsta in Istre.

Tržaški namestnik Hohenlohe, o katerem so pisali listi, da odstopi, ostane na svojem mestu.

Skioplična predavanja. Aparat ni še plačan, stroški so vedno, prenašati ga treba, nabavljati nove plošče. Sedaj bi bilo primerno, da si kupimo slike Kristusovega trpljenja za post. Na razne dobrotnike se ni zanašati. V navdušenosti obljubi, ko se pa ohladi se tudi obljuba skrči. Zato naj velja to pravilo: Prenašanje plača, kdor aparat rabi. Za takso mora vsako društvo dati najmanj 10 K. Zato naj je povsod majhna vstopnina. Iz prakse še ta-le nauk. Skioplične slike se delajo v temni sobi. Dobro pazite, da ima ženski spol svojo stran, moški svojo.

Nekje so se dogodile neljube stvari. Pokvarjeni topničarski korporal se je celo predrznil sramotiti sveto podobo, ki se je izvajala. Veljalo bi ga naznaniti, da mu potrgajo zvezde.

Otrok zgorel. Posestniku A. Košuti v Sv. Križu se je 2 in pol letni otrok spekel tako nesrečno, da je še isti dan umrl v bolnišnici. Nesrečni rodbini naše sožalje!

Iz Boljunca. Delavsko izob. in podporno društvo priredi svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. febr. t. l. ob 3. uri popoldne v društveni čitalnici v kaplaniji. Vsled pomanjkanja prostora je društvo v preteklem letu malo napredovalo, sedaj pa je upanje, da se bo društvo v tem lepo pripravnem prostoru s pomočjo podučnih predavanj lepo dvignilo.

Iz Doline. Veseli nas, da se je preteklo nedeljo udeležilo veliko število naših somišljenikov pri drugem skioptičnem predavanju, ki ga je priredilo naše „Kat. slov. izobr. društvo“. Najprej nas je pozdravil g. predsednik, ter v kratkem a jedrnatem govoru nam podajal pomen Marijinih družb ter „kat. slov. društva“. V lepih, vznešenih besedah pojasnil nam je g. tajnik J. Pavlič delovanje sedanje liberalne podružnice sv. Cirila in Metoda in o mogoči ustanovitvi samostojne „Slov. Straže“. Lepo nam je razložil g. Andrej Štrajn o socialnih demokratih ter o D. N. O. in kako rešiti mladino. Nadalje so g. kaplan v ognjevitih besedah vabili mladino v naše društvo in k branju. Da, malo je naše društvo, a hvala Bogu, imamo pa dobro izvežbane govornike, ki neustraheno nastopajo govoreč iz katoliškega prepričanja. Sramuje naj se tisti liberalni dopisnik, ki tako grdo obrekuje tako dobrega gospoda v „Edinosti!“ Zahvaljujemo se vrlim udom „kat. slov. izobr. društva“ v Mačkoljah, ki nas pri vsakem našem predavanju počastijo s svojo udeležbo. Čast našim fantom iz Prebeneg, bilo jih je precejšnje število! Zahvalo izrekamo našemu odborniku g. Ivanu Kos, vrlému agitatorju za katoliško časopisje; v zadnjih dneh pridobil je 10 novih naročnikov „Novemu Času“. Dal Bog še mnogo tako požrtvovalnih mož! Gašpar Slavec, podpredsednik.

Iz Prebenega. Dne 29. jan. je „Kat. slov. izobr. društvo“ iz Doline pri nas priredilo skioptično predavanje o francoskih vojskah. Ljudje so bili popolnoma zadovoljni in srenjska dvorana je bila napolnena. V smislu raznih kmečkih govornikov, ki so nas navduševali za vse dobro, se hočemo pogumno okleniti našega prekristnega katoliškega društva. Velika udeležba kaže, da je Prebeneg trdna krščanska postojanka. Da se zopet kmalu vidimo v tako obilnem številu. Le naprej!

Sv. Križ pri Trstu. Minulo nedeljo, 29. t. m. se je otvoril pri nas otroški vrtec Slov. Straže. Po veliki maši je blagoslovil prostore domači župnik č. g. Furlan ni imel otvoritveni govor, na kar je pozdravil navzoče zastopnik Straže jur. Jež. Popoldne pa je bila ustanovitev podružnice

Slov. Straže. Govoril je jurist Jež več sto broječi množici o pomenu obrambnega društva Straže. Navzoči so v veliko pazljivosti sledili izvajanjem zastopnika Straže. Po končanem govoru so vrli tamburaši iz Nabrežine zaigrali nekaj komadov narodnih pesmi, in zborovalcev se je polastilo veliko navdušenje. K podružnici se je takoj priglasilo krog 70 članov, v večini moških - najuglednejših posestnikov v Sv. Križu. — V otroški vrtec se je do sedaj vpisalo že 50 otrok, pa se še priglajajo. To se vidi, kako je bil potreben. Nekaj starišev je tudi včelo svoje otroke iz vrtca „Lege“ in jih vpisalo v slov. vrtec. — Mislili smo, da bodo nasprotniki kaj nagejali, pa so kuhali jezo le na tihem. Le zvečer, ko smo imeli malo zabavo s tamburanjem in petjem v gostilni g. Maganje, je neki soc. demokrat pričel izzivati, toda navzoči sodrugi so — v čast jim bodi povedano — to surovost sami obsodili in nagnali izzivajočega tovariša. — Tako se tudi ob sinji Adriji, tej „temni točki“ dela dan. —

Hranilnico in posojilnico imamo tudi v Sv. Križu že tretje leto. Uspeva zelo dobro. Članov ima že čez 150, prometa v minulem letu 101.000 kron, dobička nad 300 kron. V gospodarskem oziru nam koristi zelo veliko.

Gospodarsko in vinarsko društvo v Sv. Križu je tudi končalo svoje II. upravno leto s čistim dobičkom in prometom 31.000 kron. Prorokovanje nasprotnikov, da bo propadlo, se — upamo — ne bo uresničilo.

Iskre.

Človek od opice. Temu nauku pravijo učenjaki darvinizem. Svetovnoznan profesor dr. Virchow je na zborovanju ontropologičnega (človekoslovnega) društva na Dunaju leta 1889 to le trdil: „Zastoj se je iskalo one medvrste katere bi zvezale človeka z opico, pa niti ene ne moremo pokazati. Takozvanega pračloveka ni nikjer dobiti in noben pravi učenjak ne more trditi, da ga je kje opazil. — Za versko trditev je treba navesti resničnih dokazov. To pa se znanstvu o človeku (ontropologiji) glede darvinizma do sedaj še ni posrečilo“. — Dr. Fiesinger, dopisujoči član medicinske akademije v Parizu, je izjavil leta 1907: „Niso mogli niti paleontologi niti biologi (učenjaki ki raziskujejo prostranosti naše zemlje ter se bavijo o pojavi življenja) pokazati niti enega samega slučaja, da se je v kaki dobi zemskega razvitja spremenila ena sama vrsta živali v drugo“. — Učenjak dr. Dennert je spisal knjigo „Darvinizem na mrtvaški postelji“, ter imenuje rečeni nauk pustno šalo. — Julij Sachs, botanik je prišel do prepričanja, da je treba z darvinizmom pomesti, če se hoče priti do kake strogo znanstvene teorije“. Učenjak Driesch pa je izjavil „da je darvinizem le dokazal, kako se lahko za nos vodi kar cele rodove. Darvinizmu je odklenkalo!“

Anhovo. V nedeljo dne 5. t. m. ob 3 in pol uri popoldne predavanje. Vabljeni so vsi člani društva!

== **PRODAJALNA** ==
Kat. tisk. društva v TRSTU,
 ulica Poste številka 9.

ZALOGA molitvenikov v slovenskem, italijan-
 kem in nemškem jeziku, raznovrstnih rožnih vencev,
 svetinj malih in velikih, podob, različnih kipov in
 križev, vsakovrstne palme za oltarje, sveč razne ka-
 kovosti za cerkveno in domačo rabo, raznega pa-
 pirja in vseh pisarniških potrebščin, vseh cerkvenih
 oblačil, zastav, vsakovrstnih tiskovin za župne uradje,
 žveplenice in kolke za obmejne Slovence itd. Spreje-
 majo se tudi vsa knjigoveška dela.

Uljudno se priporoča

47 25 - 25

Kat. tisk. društvo.

ZALOGA
 likerjev v sodčkih in butilkah
Jakob Perhave

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in
 starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se pri-
 poroča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo
 in na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, dru-
 žinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se pripo-
 roča malinovec in tamarindo. 42 25 - 24

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, č. duhov-
 ščini, p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in
 šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in
 ljudskim knjižnicam, da sem preskrbel svojo

KNJIGOVEZNICO

z vsem potrebnim da lahko izvršujem vsa dela od
 priprostih do najfinejših. Posebno solidno in ceno
 vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne
 knjižnice ter čitalnice. — Vežanje in prevezanje
 missalov, ravnih zapiskov, hranilnih in drugih
 knjig, ter izvrševanje raznih del, ki spadajo v knji-
 goveško stroko. Zunaja naročila izvršujem solidno in
 točno. 43 [25-25]

Anton Repenšek, knjigovez

TRST. — Ulica Ceclia številka 9. — TRST.

Goriški kirurški sanatorij

v Gorici, Corso Francesco Giuseppe številka 11.

je ravnokar odprt in opremljen z vsemi
 najnovejšimi pripomočki. Sprejema bolnike, ki
 so nujno potrebni kake operacije, in take,
 ki jih je treba radi morebitne operacije opa-
 zovati. Izključeni so slučajni nalezljivi bolezni.

— Vsak bolnik si prosto voli kateregakoli zdravnika —

77-8

== **Najstarejša svečarska tvrdka** ==

F. ŠUPEVC V LJUBLJANI.

Ustanovljena leta 1800

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu zajamčeno
 pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije,
 voščene zvitke.

Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno po-
 strežbo. — Ljubljana, Prešernova (Slonova) ulica 7, Perlesova hiša. 89 5-4

Nevestam in novoporočencem

se naznanja,

da dobe v manufakturni trgovini

Teod. Hribar v Gorici

(prej „KROJAŠKA ZADRUGA“)

vse potrebno manufakturno blago za balo.

SLOVENEČ

Konrad Skaza,

delavnica za vsa cerkvena dela
v St. Ulrich, Hröden (Tirolsko) se naj-
topeje priporočuje za vsa cerkvena dela.
Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi
slovenski ceniki zastoj in franko. Postrežba
80 26-5 soidna in hitra.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče štev. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone,
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče,
uravnavanje krivo stojećih zob. Plombe
vsake vrste. 8 52-5

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Papirna trgovina A. Likar Nasled.

v Gorici, Semeniška ulica št. 10.

priporoča čč. duhovščini, p. n. sl. županstvu, učiteljstvu in društvam:
papir, pisarniške in šolske potrebščine, tiskovine za razne urade, molitve-
nike, podobice, tudi galanterijske drobnine itd. itd.

Priporočamo vsem, da odslej dalje
na vso moč to trgovino podpirajo!

2 52-5

Novo pogrebno podjetje v Trstu

Corso št. 49, blizu lekarne Rovis (piazza Goldoni)

Z bogato opremo za vsakovrstni pogreb ter prodajalnico mrtvaških predmetov,
raznih vrst vencev, voščenenih sveč, umetnih cvetlic, vencev in cvetlic za bir-
mance in novice itd. itd.

48

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

preje Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu

Via della Caserma št. 16

sprejema hranilne vloge od vsakogar in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$, na 60 dnevno odpoved po $4\frac{3}{4}\%$.

Hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge. — Rentni davek plačuje sama.

Uradije se vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne.

92

Podružnica Ljubljanska kreditna banka v Gorici

Corso G. Verdi štev. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$.

vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani.

Podružnice v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

Delniška glavnic K 5 000.000

Rezervni zaklad K 450.000